

Kultur och fritidsnämnden, 2022-11-08

Förslag om övertagande av konstgräsanläggningar samt upphörande av nyttjanderättsavtal, borgensåtaganden och bidrag kopplade till konstgräs

Ärende

Kommunen önskar erbjuda de fem fotbollsföreningar som själva har bekostat konstgräsanläggningar på kommunens mark möjlighet att överlåta dessa till kommunen till tekniskt värde.

Kommunfullmäktige har gett kultur- och fritidsnämnden i uppdrag 2021-12-13 § 155 att:

- under givna förutsättningar lämna erbjudande till fotbollsföreningarna om att överta konstgräsanläggningarna
- återkomma till kommunfullmäktige med förslag om överlåtelseavtal för de föreningar som tackat ja till erbjudandet
- föreslå de justeringar i föreningsbidragen till fotbollsföreningar som följer av att föreningarna inte längre ansvarar för konstgräsanläggningen

Kultur- och fritidsnämnden har lämnat de fem föreningarna och deras konstgräsbolag erbjudande till en total köpeskilling om 20,4 miljoner kronor enligt nedan:

- Danderyds SK/Danderyds Konstgräs AB, 3,5 mnkr
- Enebybergs IF/Enebybergs Konstgräs AB, 1,0 mnkr
- FC Djursholm/Konstgräsbolaget i Djursholm AB, 7,5 mnkr
- IFK Stocksund/Konstgräs Dagu AB, 5,0 mnkr
- Stocksunds IF/Stockan AB, 3,4 mnkr

Samtliga föreningar och deras konstgräsbolag har tackat ja till erbjudandet ovan enligt föreslagna avtal.

Under förutsättning att kommunen övertar konstgräsanläggningarna föreslår kultur- och fritidsnämnden att föreningsbidragen justeras enligt nedan:

- Bidrag om eget ansvar (KF 2016-04-25 § 43) upphör, 0,7 mnkr
- Bidrag avseende slitage upphör, 0,1 mnkr

Bildningsförvaltningens förslag till beslut

Kultur- och fritidsnämndens förslag till kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar att Danderyds kommun ska överta konstgräsanläggningar enligt föreslagna avtal, som ingås av kultur- och fritidsnämnden. Beslutet avser konstgräsanläggningarna på följande idrottsplatser:

- Danderydsvallens IP (Danderyds SK Fotbollsförening)
- Djursholms IP (FC Djursholm)
- Enebybergs IP (Enebybergs IF)
- Stockhagens IP (IFK Stocksund, Stocksunds IF)
- Danderyds gymnasium (IFK Stocksund)

I och med att kommunen övertar konstgräsanläggningarna upphör föreningarnas nyttjanderättsavtal samt kommunens borgensåtaganden för de lån som föreningarna har tagit för att finansiera införskaffandet och anläggandet av konstgräs.

Kommunfullmäktige beslutar att de bidrag som föreningarna får för att de själva ansvarar för konstgräsanläggningen upphör i och med övertagandet.

Förvaltningens förslag till Kultur- och fritidsnämnden

Kultur- och fritidsnämnden beslutar att ingå föreslagna avtal om övertagande av konstgräsanläggningarna. Kultur- och fritidsnämnden uppdrar därvid till ordförande och bildningsdirektör att underteckna avtalen. Beslutet fattas under förutsättning att kommunfullmäktige beslutar att kommunen ska överta konstgräsanläggningarna.

Bakgrund

Inom ramen för den så kallade Danderydsmodellen har fem föreningar på eget initiativ och med egna medel investerat i totalt elva konstgräsplaner. Investeringarna har skett i samråd med kommunen och med kommunen som borgensman. Föreningarnas initiativ möjliggjorde en snabb etablering av konstgräsplaner som Danderyds kommun inte på så kort tid skulle haft möjlighet att verkställa i egen regi.

Modellen har tjänat väl men ställer stora ekonomiska och administrativa krav på föreningarna. Inte minst gäller detta krav på verksamhetsutövaren att förebygga den miljöpåverkan som konstgräsplaner kan orsaka genom utsläpp av mikroplaster. Kompetens och ekonomiska resurser blir därmed en allt viktigare fråga vid reinvesteringar liksom en tydlighet i ansvarsförhållandet.

Vid ett övertagande av konstgräsanläggningarna renodlas underhålls- och driftförhållanden mellan kommunen och föreningarna. Danderyds kommun har då rådighet att planera och genomföra åtgärder som på sikt kan minska

läckage av mikroplaster ut i angränsande vattenförekomster. Miljöaspekterna finns belysta i bifogad rapport om Danderydsmodellen, bilaga 7 till detta tjänsteutlåtande. Kommunens rådighet möjliggör att konstgräsanläggningarna i förhållande till drift, underhåll och miljö kan nyttjas effektivare. Fotbollen blir därmed likställd med de övriga idrotterna som nyttjar kommunens is-, sim- och sporthallar.

Kommunfullmäktige beslutade 13 december 2021 (§ 155) att uppdra åt kultur- och fritidsnämnden att under nedan angivna förutsättningar erbjuda de berörda fotbollsföreningarna att överta konstgräsanläggningarna på följande idrottsplatser.

- Danderydsvallen IP (Danderyds SK Fotbollsförening)
- Djursholms IP (FC Djursholm)
- Enebybergs IP (Enebybergs IF)
- Stockhagens IP (IFK Stocksund, Stocksunds IF)
- Danderyds gymnasium (IFK Stocksund)

För uppdraget gäller följande förutsättningar.

1. De ekonomiska fördelar som det innebär för fotbollsföreningarna att kommunen övertar konstgräsanläggningarna ska omsättas i sådana sänkningar av medlems eller andra klubbrelaterade avgifter att fotbollen blir tillgänglig för fler barn och unga.
2. Parterna kommer överens om att de nu gällande nyttjanderättsavtalen upphör när kommunen har tagit över äganderätten till konstgräsanläggningarna.
3. Parterna kommer överens om ett värde på anläggningen som motsvarar ett tekniskt värde oavsett hur mycket föreningen har i kommunal borgen från kommunen.
4. De ökade driftskostnaderna som följer av att kommunen tar över konstgräsanläggningarna ska kunna hanteras inom en maximal ökning av nämndens budgetram med 1,5 miljoner kronor.
5. Om ett övertagande i det enskilda fallet skulle medföra icke rimliga ekonomiska konsekvenser för kommunen ska övertagande inte ske.

Kultur- och fritidsnämnden ska återkomma till kommunfullmäktige med förslag om överlåtelseavtal för de föreningar som ska tacka ja till erbjudandet enligt ovan.

Kommunfullmäktige uppdrar till kultur- och fritidsnämnden att föreslå de justeringar i föreningsbidragen till fotbollsföreningar som följer av att föreningarna inte längre ansvarar för konstgräsanläggningen.

Bildningsförvaltningens utredning och förslag

I samarbete med kommunledningskontoret har bildningsförvaltningen tagit fram "Avtal om övertagande av konstgräsanläggning". Avtalsförslaget har

presenterats vid möten med berörda föreningar och föreningarna har getts möjlighet att inkomma med skriftliga frågor och synpunkter.

Uppföljningsmöte har ägt rum och därefter har föreningarna erhållit slutliga avtalsförslag inklusive kopia på förslag till regelverk för nyttjande av konstgräsplaner i Danderyds kommun.

Överenskommelsen innebär att nu gällande nyttjanderättsavtal till berörd anläggning och konstgräsanläggning upphör. Den överenskomna köpeskillingen motsvarar genomförd teknisk värdering. För anläggningen på Danderydsvallen har ett avdrag skett om 0,3 miljoner kronor. Det byte av konstgrässystem som ägde rum 2021 innebar en beläggning med högre åldersavdrag.

Behovet är stort att byta ut konstgrässystemet på Enebybergs IF:s två planer och på Stocksunds IF:s två planer. Planerna är i ett så dåligt skick att dessa bedöms äventyra spelarsäkerheten. Överlåtelsen gör det angeläget med en skyndsam projektering för att under sommaren 2023 kunna genomföra dessa byten med så lite störning för föreningsverksamheten som möjligt. Kultur- och fritidsnämnden har med anledning av detta redan i budget 2023 erhållit investeringsmedel för 2023 om totalt 11,4 miljoner kronor i kommunstyrelsens ordförandes förslag till budget 2023.

Ett övertagande av föreningarnas konstgräsanläggningar innebär att de bidrag som föreningarna erhåller för slitage samt eget ansvar upphör i samband med övertagandet.

Enligt avtalet ska de ekonomiska fördelar som det innebär för föreningarna att inte äga konstgräsanläggningen påverka medlems- eller andra klubbrelaterade avgifter så att fotbollen blir tillgänglig för fler barn och unga. Föreningarna är i olika stadier beträffande utbyte av sina konstgrässystem vilket påverkar de aktuella kapitalkostnaderna samt de avgifterna som tas ut av spelarna. Fördelarna av att kommunen tar över anläggningarna kan därmed komma att påverka föreningarna olika. Sedan kommunfullmäktiges beslut 13 december 2021 har omvärldssituationen förändrats. Kriget i Ukraina har resulterat i en energi-, transport och materialkris med stigande inflation. Även detta påverkar de ekonomiska förutsättningarna för föreningslivet och kan därmed även påverka förutsättningarna för att sänka medlemsavgifter eller andra klubbrelaterade avgifter. De ekonomiska effekterna av att kommunen övertar konstgräsanläggningarna kan i dagsläget komma att innebära att föreningarna inte behöver höja några avgifter.

Bildningsförvaltningens samlade bedömning är att kommunens övertagande av konstgräsanläggningarna innebär att långsiktigt ge stabila förutsättningar för föreningarna att fokusera på kärnverksamheten. Kommunen övertar det ekonomiska och miljömässiga ansvaret för konstgräsanläggningarna och föreningarna behöver inte hantera osäkerhet gällande förändrade miljökrav,

planering av reinvesteringar med tillhörande finansiering samt frågor kring drift och underhåll. Föreningarna kommer inte att vara låsta vid fasta kostnader för konstgräsanläggningar utan kommer att kunna justera antal hyrda timmar och därmed kostnader allt eftersom behov ändras. De medlemsavgifter och andra klubbrelaterade avgifter som föreningarna tar ut av sina medlemmar kommer därmed endast avspegla hur föreningen väljer att bedriva sin kärnverksamhet.

Ekonomiska konsekvenser av att kommunen övertar konstgräsanläggningar

Övertagandet av konstgräsanläggningarna innebär utöver köpeskilling om 20,4 miljoner kronor även att investeringar behöver göras i nya konstgrässystem om cirka 14,8 miljoner kronor för planeringsperioden 2023 till 2025. Investeringsutgifter om cirka 1,5 miljoner kronor för rivning och deponi av engångskaraktär tillkommer och belastar driftbudgeten.

Kultur- och fritidsnämndens driftbudget beräknas att öka successivt allt eftersom gamla konstgräsplaner byts ut. Netto beräknas den tillkommande driftkostnaden uppgå till 0,1 mnkr (2023), 0,9 mnkr (2024) och 1,1 mnkr (2025).

(mnkr)	2023	2024	2025
Tillkommer kapitalkostnader	-2,7	-3,5	-3,7
Tillkommer kostnader periodiskt underhåll	-0,3	-0,3	-0,3
Avgår kostnader föreningsbidrag	0,8	0,8	0,8
Avgår intäkter vinteravtal	-0,4	-0,4	-0,4
Tillkommer intäkter planhyror	2,5	2,5	2,5
Summa	-0,1	-0,9	-1,1

Beräkningarna bygger på flera antaganden och kan komma att revideras.

Kostnader och intäkter förklaras närmare nedan.

Kapitalkostnader

Bildningsförvaltningen beräknar att tillkommande kapitalkostnaderna för övertagandet uppgår till 2,7 miljoner (2023), 3,5 miljoner kronor (2024) samt 3,7 miljoner kronor (2025). Allt eftersom utbyte av gamla konstgrässystem sker ökar kapitalkostnaderna.

Kapitalkostnaderna har beräknats utefter teknisk värdering samt beräknad återstående livslängd för väsentliga komponenter. Internränta om 1,25 procent har använts enligt budgetdirektiv för 2023. Om internräntan ändras 1 procent innebär detta att kapitalkostnaderna förändras 0,3 miljoner kronor årligen.

Föreningsbidrag

Kultur- och fritidsnämndens kostnader för utbetalda föreningsbidrag minskar med 0,8 miljoner kronor årligen.

Kommunfullmäktige beslutade 2016-04-25 (§ 43) att tilldela kultur- och fritidsnämnden tillkommande budgetram om 0,7 miljoner kronor för att kompensera de föreningar som tagit eget ansvar för investeringar på idrottsanläggningar. Fördelning av bidraget har skett enligt en modell där de fem fotbollsföreningarna kompenseras med såväl ett fast grundbelopp som med rörlig del baserad på deltagartillfällen. Detta bidrag upphör om kommunen tar över konstgräsanläggningarna.

Utbildningsnämnden betalar årligen 0,2 miljoner kronor för grundskolornas nyttjande av idrottsplatserna. Bildningsförvaltningen fördelar 0,1 miljoner kronor av dessa medel till FC Djursholm respektive IFK Stocksund i slitagebidrag. Detta bidrag upphör vid Kommunens övertagande.

I den rapport som låg till grund för fullmäktiges uppdrag till kultur- och fritidsnämnden "Översyn av Danderydsmodellen för idrottsanläggningar" framgick att IFK Stocksund skulle förlora bidrag om 0,3 miljoner kronor. Detta bidrag avsåg egen drift och underhåll av konstgräsplaner under normalsäsong. Från och med 1 april 2021 ansvarar bildningsförvaltningen för detta underhåll precis som för övriga föreningar. Övertagandet ingick som en del av kultur- och fritidsnämndens budgetförslag för 2021. Därmed kan denna kostnad inte avräknas vid ett eventuellt övertagande av konstgräsanläggningarna.

Kostnader periodiskt underhåll

Kultur- och fritidsnämndens kostnader för periodiskt underhåll beräknas uppgå till 0,3 miljoner kronor årligen.

Vissa kostnader som idag åligger föreningarna för det periodiska underhållet övergår till kultur- och fritidsnämnden. Sådana kostnader omfattar bland annat påfyllning av granulat och sand, lagning av skarvar samt justeringar efter plogskador.

Intäkter

Kultur- och fritidsnämndens intäkter beräknas öka med 2,1 miljoner kronor årligen i form av intäkter för föreningarnas nyttjande av konstgräsplanerna.

Enligt gällande vinteravtal betalar fotbollsföreningarna under ickesäsong för allmänt vinterunderhåll som överstiger 20 arbetstimmar. Intäkten varierar mellan år beroende på väderlek samt föreningarnas önskan att nyttja konstgräsplanerna. Prognos utfall 2022 uppgår till 0,4 miljoner kronor. Denna intäkt upphör vid kommunens övertagande.

Övertagande av konstgräsanläggningarna innebär att föreningarna kommer att hyra plantider av kommunen enligt ”Regelverk för nyttjande av konstgräsplaner i Danderyds kommun”. Bildningsförvaltningen utgår i sina beräkningar att föreningarna kommer att nytta samtliga A-tider på samtliga planer under normalsäsong samt att en 11-spelplan per kommundel nyttjas under vintersäsong motsvarande 75 procent av tillgänglig A-tid. Antagande har gjorts att seniorlag nyttjar cirka 14 procent av A-tid samt att en månad vardera normal- och vintersäsong avgår till följd av ferieleddighet. Under givna antaganden beräknas intäkter från planhyror att uppgå till 2,5 miljoner kronor.

Kent Henningson
Bildningsdirektör

Håkan Arfwedson
Kultur- och fritidschef

Handlingar i ärendet

1. Tjänsteutlåtande, Förslag om övertagande av konstgräsanläggningar samt upphörande av bidrag och borgensåtaganden kopplade till konstgräs
2. Mall, Avtal om övertagande av konstgräsanläggning
3. Regelverk för nyttjande av konstgräsplaner i Danderyds kommun
4. Kommunfullmäktiges beslut 2021-12-13 (§ 155) om förslag om erbjudande att kommunen övertar vissa konstgräsanläggningar
5. Kommunledningskontorets tjänsteutlåtande den 5 oktober 2021, reviderat den 11 oktober 2021
6. Beslut KFN 2021-03-30 (§ 17) remissvar Uppdrag om översyn av Danderydsmodellen
7. Yttrande över remiss KS 2020-06-15 (§93) Uppdrag om översyn av Danderydsmodellen
8. Rapport, Översyn av Danderydsmodellen för idrottsanläggningar 18 januari 2021

Expedieras
Kommunstyrelsen
Berörda fotbollsföreningar